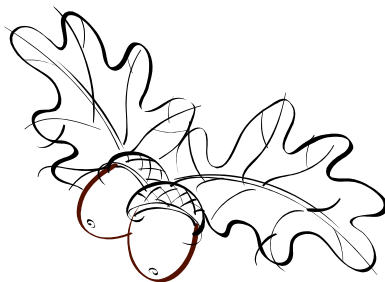

**ЯКУБ КОЛАС РАЗВАЖАЕ,
РАДЗІЦЬ, СМЯЕЦЦА...**
выбраныя выслоўі народнага песняра

«Пачатак мудрасці і філасофіі...»
«Людскі наш лёс — былінка поля...»
«Чытаць кнігу божай прыроды...»
«Месца, дзе ронім мы першыя слёзы...»
«Рабіць тут трэба — адно слова...»
«Па шляху тым бітым...»
«Людцы вы мае!..»
«Стойце, хлопцы, давайце шанаваць
парадак...»
«На крыллях дум агледзець свет...»
«Эх, словы! Чаму вы не віхар, не гром?...»
«Не толькі квас — была і стопка...»
«Узяць ад жыцця і радасць, і гора...»
«Жывыя малонкі, вобразы, сімвалы...»

На саломцы тонкай
У траве густой
Спее адзінокі
Колас сіратой

Адрас: г. Астравец
пр-т Энергетыкаў, 2
Эл. пошта: ostrov_bibl@mail.ru
80159179290

Адзел маркетынгу
і сацыякультурнай дзейнасці

Серыя «Іх імёнамі названы
вуліцы Астравца»

Якуб

Колас

2022

ЯКУБ КОЛАС – ЛЕТАПІСЕЦ БЕЛАРУСКАГА ЖЫЦЦЯ

Якуб Колас (сапраўднае прозвішча Канстанцін Міцкевіч) нарадзіўся 3 лістапада 1882 г. у вёсцы Акінчыцы Мінскай губерні.

Закончыўшы ў 1902 г. Настаўніцкую Нясвіжскую Семінарыю, Якуб Колас на працягу 4 гадоў працаваў настаўнікам у розных раёнах Беларусі.

На працягу пэўнага часу Якуб Колас працаваў у рэдакцыі „Нашай Нівы”, прымаючы такім чынам непасрэдны ўдзел у беларускім адраджэнскім руху.

У перыяд I Сусветнай вайны Якуб Колас быў мабілізаваны ды ўключаны ў шэрагі царскай арміі. У першыя дні савецка-нямецкай вайны Коласу ўдалося выехаць у Расію, адкуль вярнуўся ён у вызваленую Беларусь у 1944 г.

У БССР Якуб Колас дайшоў да многіх ганаровых тытулаў і званняў: народнага пісьменніка Беларусі, акадэміка, дэпутата Вярхоўнага Савету, ганаровага настаўніка Беларусі.

Літаратурная творчасць Якуба Коласа працягвалася амаль 60 гадоў. Першыя свае вершы напісаў ён пад час знаходжання ў Настаўніцкай Нясвіжскай Семінарыі ў канцы XIX ст., як правіла, вершы на расійскай і беларускай мовах, аднак не публікаваў іх, таму што беларускага друку на той час не існавала.

Вялікія перспектывы для ягонай творчасці адкрыліся разам з нараджэннем першых беларускіх масавых газетаў: „Нашай Долі” і „Нашай Нівы”.

Якуб Колас быў таксама драматургам, публіцыстам і перакладчыкам, і гэтыя катэгорыі ягонай творчасці не страцілі і сёння сваёй важнасці і каштоўнасці.

Якуб Колас, несумненна, з’яўляецца адным з найбольш універсальных і ўсебаковых беларускіх пісьменнікаў.

Якуб Колас на мовах свету

Вершаваныя і праязічныя творы Якуба Коласа перакладзены на больш чым сорок моваў народаў свету. Асобнымі кніжкамі яны выйшлі на англійскай (1970, мінскае і маскоўскае выданні 1982 г.), балгарскай («Выбраныя вершы» ў 1962 г., трылогія «На ростанях» у 1963 г.), яўрэйскай (два выданні 1936 і два — 1938 г.), казахскай (1956, 1982), каракалпакскай (1964), карэйскай (апазданні і апавесці «У старых дубах» ў перакладзе Кім Мі Нэ, М., 1959), кітайскай («Дзед Талаш», Шанхай, 1953), латышскай (1962, 1982), літоўскай (1962, 1980), малдаўскай (1957, 1958, 1968, 1982), мангольскай (1950), нямецкай (1960, 1988), румынскай (1962, 1967), славацкай (1965), таджыкскай (1956, 1965, 1982), татарскай (1962), туркменскай (1941, 1981), узбекскай (1942, 1962, 1983), фінскай (1956, 1957), харвацкай (аповесць «У Палескай глушы» выйшла ў 1928 г. у Загрэбе ў перакладзе С. Кірына), чэшскай (у 1960 г. адначасова ўбачылі свет «На ростанях» і «Рыбакова хата»), эстонскай (1968, 1977, 1984) мовах.

Найбольш перакладаўся Якуб Колас на рускую, украінскую і польскую мовы. На рускай мове выйшла больш за 80 кніг класіка беларускай літаратуры. Сюды ўваходзяць Зборы твораў у чатырох (1951–1952), трох (1958) і чатырох (1982–1983) тамах, выбраныя творы ў прэстыжных серыях. Украінскія кніжныя выданні (іх больш 10-ці) пачынаюцца з «Пракурора» ў перакладзе А. Сарокі (Харкаў, 1930, пад псеўданімам Тарас Гушча), польскія — з «На прасторах жыцця» (пераклад І. Мірэцкага. Мн., 1928) і «Дрыгвы» (пераклад І. Машынскай-Гельтман. Мн., 1936). Не да канца высветленымі застаюцца абставіны выхаду ў 1933 г. зборніка апавесцяў Я. Коласа ў Трыесце ў перакладзе І. Дрэна (І. Будала).

Якуб Колас на захадзе

Вядомы Я. Колас і ў замежнага чытача. Многія вучоныя за межамі Беларусі прысвяцілі яму свае навуковыя працы. У многіх краінах друкаваліся творы славутага беларускага песняра.

У фондзе Беларускай бібліятэкі і музеі імя Ф. Скарыны ў Лондане захоўваюцца творы Я. Коласа ў шматлікіх эміграцыйных выданнях, замежныя даследаванні, пераклады, рэдкія творы і рукапісы паэта. Копіі гэтых рукапісаў былі перададзены дырэктарам бібліятэкі Аляксандрам Надсанам у фонды Дзяржаўнага літаратурна-мемарыяльнага музея Якуба Коласа.

У 1942 г. у Празе Беларускай камітэт самапомачы ў Берліне выдаў паэму Я. Коласа «Сымон-музыка». Гэтае выданне даволі рэдкае, бо амаль увесь тыраж быў канфіскаваны нямецкімі ўладамі.

У 1946 г. у Міхельсдорфе для навучэнцаў быў выдадзены лацінкай зборнік Я. Коласа «Выбраныя вершы», які таксама адносіцца да вельмі рэдкіх кніг.

Сярод першых беларускіх кніг, выдадзеных на эміграцыі, пераважалі школьныя падручнікі, скаўцкія выданні, у якія былі ўключаны творы Я. Коласа.

З эміграцыйных перыядычных выданняў у Заходняй Еўропе перш за ўсё трэба адзначыць газету «Бацькаўшчына» (выдавалася ў Остэргофене, пасля ў Мюнхене з кастрычніка 1947 па снежань 1966 г.). Там былі надрукаваны такія творы як «Думкі ў дарозе» і «Няшчасная маці» (1958. № 51), «Новая зямля» (1952. № 78–79, 80–81, 82, 112), «Сымон-музыка» (1954), «У палескай глушы» (1955) і інш., а таксама вялікая колькасць артыкулаў, прысвечаных творчасці аўтара. Газета мела месячны дадатак для дзяцей «Каласкі», дзе таксама друкаваліся вершы Я. Коласа, і сваё ўласнае выдавецтва «Бацькаўшчына». Першым выданнем «Бацькаўшчыны» была паэма Коласа «Новая зямля» (1952). У 1955 г. была выдадзена паэма «Сымон-музыка», у 1957 г. — «У палескай глушы» і «Беларускія казкі», куды ўвайшлі тры казкі Коласа — «Страшнае спатканне», «Як птушкі дуб ратавалі» і «Страказа».

Матэрыялы, прысвечаныя Я. Коласу, друкаваліся ў газетах «Раніца», «Беларускае слова», часопісах «Божым шляхам» (Парыж, Лондан; 1947–1980), «Зніс» (Рым, 1948–1954), «Барацьба» (Штутгарт, 1955–1990), «Аб’яднанне» (Лондан, 1955–1966), «Моладзь» (Парыж, 1948–1954) і іншых эміграцыйных выданнях Заходняй Еўропы.

Творчасцю Коласа цікавіліся не толькі беларускія вучоныя. Агляду прац Я. Коласа і яго ролі ў беларускай літаратуры прысвечаны працы Арнольда Макміліна (Англія), Джузепе Месіна (Італія), Фердынанда Нойрайтэра (Аўстрыя), Норберта Рандава (Германія).